

Elfeledett örökség

Az újplatonizmus és a magyar kultúra találkozásai a reneszánsztól napjainkig

NKKP ADVANCED 153078 pályázat

A pályázat vezetője: Bene László (Filozófiai Intézet). Társkutatók: Guba Ágoston (Moravcsik Gyula Intézet), Hangai Attila (Filozófiai Intézet), Kovács Dániel Attila (Filozófiai Intézet), Buzási Gábor (ELTE BTK, Ókortudományi Intézet), Lautner Péter (PPKE, c. egyetemi tanár), Zsupán Edina (OSZK).

Az újplatonizmusnak a keresztény teológia kialakulásában és az antik filozófiai örökség hagyományozásában egyaránt kulcsszerepe volt. Pályázatunk középpontjában az irányzat alapítója, Plótinosz (Kr. u. 3. sz.) áll. Megkezdjük az első teljes magyar Plótinosz-kiadás munkálatait, életművének mintegy felét feldolgozva, kommentálva a kutatás mai normái szerint (59 ív). E forráskiadás elkészítése valódi tudományos feladat, mely a nemzeti kultúra egészének szempontjából is jelentős: az újplatonikus filozófia magyar szaknyelvének megteremtését célozza. Plótinosz csak ezáltal válhat igazán részévé a magyar tudományosságnak és kultúrának. A kutatás minden további része ezen a forráskiadáson alapul; vizsgálódásaink több területen is egyedi módon járulnak hozzá a nemzetközi kutatáshoz. (1) Elemezzük Plótinosz etikájának, természetfilozófiájának és lélekfilozófiájának kérdéseit, a Plótinosz-életműnek a magyar forráskiadásban feldolgozott részéhez kapcsolódva. Ebben a tárgykörben több könyvet és tucatnyi tanulmányt publikálunk idegen nyelven. (2) Az újplatonizmus - és Plótinosz - magyarországi recepciója már a Mátyás-korban megindult, jelenléte tetten érhető a magyarországi eredetű vagy magyar megrendelő számára készült kódexekben és az udvari kultúrában. E kérdéskört idegen nyelvű tanulmányokban tekintjük át. (3) Az újplatonizmus iránti érdeklődés a 19-20. században éledt újjá. A magyar kutatástörténet jószerivel feltáratlan területét szintén megvizsgáljuk, és idevágó eredményeinket egy magyar nyelvű könyvben és több idegen nyelvű cikkben tesszük közzé.